

Beeldkwaliteitplan

Janninkkwartier

Een vernieuwende stadswijk

Augustus 2018, Enschede

Inhoud

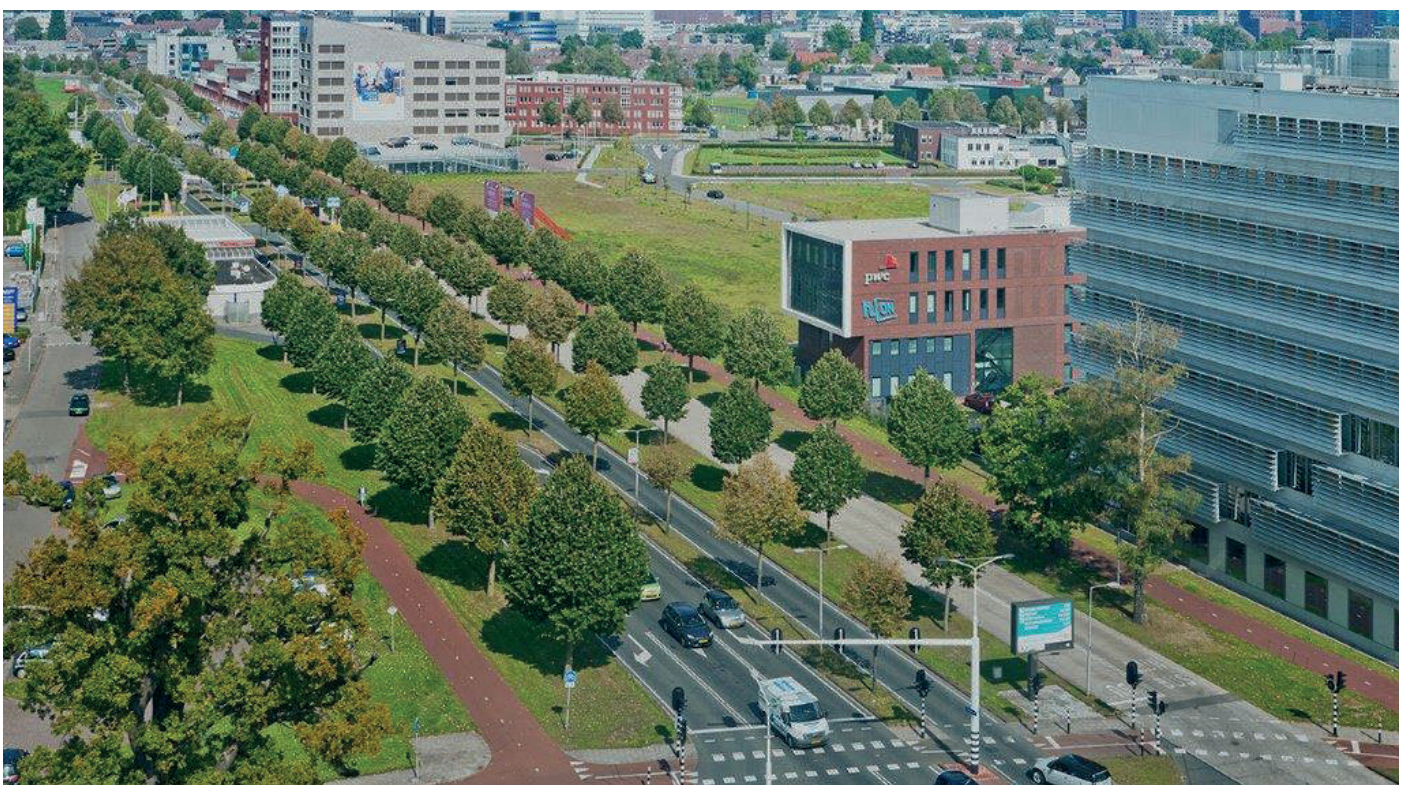
Zuiderval, stadsas van Enschede	5
Janninkkwartier: Wonen aan een hoogwaardige openbare ruimte	7
Auto te gast	9
Toegankelijkheid	11
Inspirerende inrichting	11
Klimaatdaptieve & duurzamewoonwijk	13
Zichtbaar afvoeren en bergen	14
Groen netwerk	15
Duurzame mobiliteit	15
Groenstedelijk wonen in het Janninkkwartier	17
Wonen aan de Zuiderval	19
Wonen aan de Singel	21
Wonen aan de Groene Zoom	23
Wonen aan de autoluwe straatjes	25
Wonen aan de autovrije parken	27
Hoeken	29
Materialen & beeldregie	31

Zuiderval, stadsas van Enschede

De Zuiderval, de zuidelijke invalsweg van Enschede, ligt ter plaatse van de voormalige spoorlijn Enschede - Ahaus en verbindt de A35 met het stadscentrum. Voor het gebied is gestreefd naar een integraal ruimtelijk beeld: komend vanuit het zuiden wordt het beeld van de Zuiderval opgebouwd van een breed profiel naar een zich versmallend profiel richting binnenstad ter hoogte van de Singel. Bijzondere architectonische (hoogte)accenten markeren de entree vanaf de A35 en de kruispunten van de Zuiderval met de zijwegen.

De centrale as kent een continue begeleiding, waarbij de oost- en de westzijde van de as verschillend zijn uitgewerkt. Aan de oostzijde staat de bebouwing in een strakke rooilijn en aan de westzijde staat de bebouwing in losser gegroepeerd in een groene omgeving. De Zuiderval biedt ruimte aan een mix van wonen, werken, winkelen en onderwijs, zodat deze invalsweg met recht de stadsas van Enschede genoemd mag worden.

Janninkkwartier: Wonen aan een hoogwaardige openbare ruimte

In het Janninkkwartier is de openbare ruimte het domein van de voetganger en fietser, de auto is hier slechts te gast. In het ontwerp voor de openbare ruimte en het verkeersplan wordt de afhankelijkheid van de auto verkleind. Een dicht netwerk aan voetgangers- en fietspaden zorgt voor een goed verbonden, efficiënte en groene wijk.

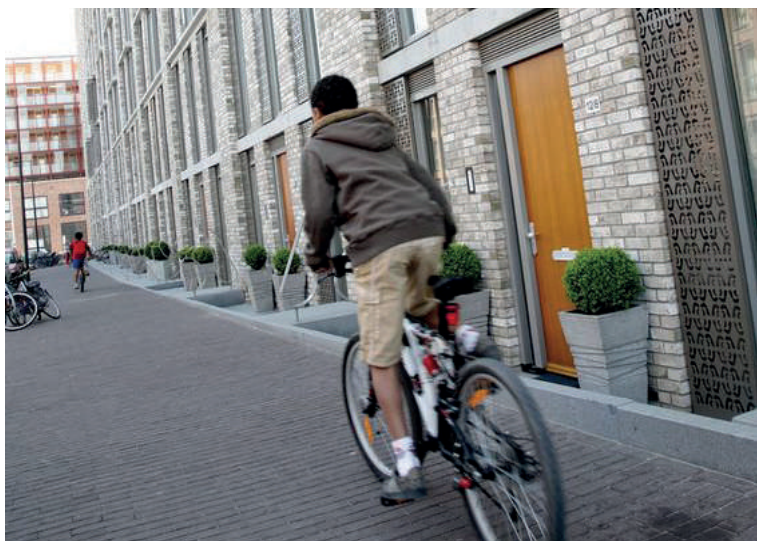
De openbare ruimte is in het Janninkkwartier leidend, het autoluwe en klimaatadaptieve concept zijn maatgevend voor de invulling van de beschikbare bouwblokken. Zaken als aansluiting van de woning op de openbare ruimte, parkeeroplossingen en berging en afvoer van hemelwater staan ten dienste van het concept van de openbare ruimte. Zodoende ontstaat een toekomstbestendige stadswijk met een aangenaam woonklimaat.

De contouren van de openbare ruimte worden gevormd door zeven bouwblokken. Deze bouwblokken vormen samen een interessante openbare ruimte van stedelijke parken en brede groene zomen, met elkaar verbonden door autoluwe straatjes.

De toekomstige woningen worden gebouwd in gesloten bouwblokken, dit biedt aan de binnenzijde veel ruimte voor autoparkeren, spelen en (gemeenschappelijk) groen.

In het Janninkkwartier is ruimte voor projectmatige bouw en zelfbouw in de vorm van (collectief) particulier opdrachtgeverschap.

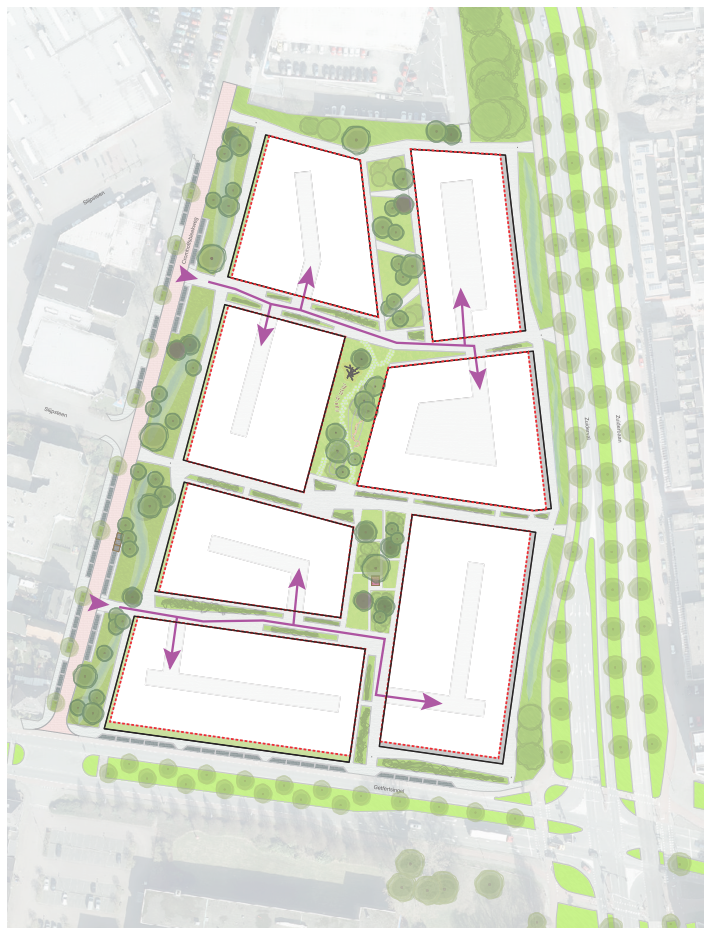
Auto te gast

Het Janninkkwartier wordt voor autoverkeer ontsloten via twee toegangen vanaf de Cromhoffbleekweg. Vanaf de noordelijk toegang zijn vier bouwblokken bereikbaar, vanaf de zuidelijke toegang de overige drie bouwblokken. Bewoners worden met hun auto zo snel mogelijk naar de bouwblokken geleid, parkeren vindt altijd plaats binnen deze bouwblokken.

Via een relatief smalle doorgang in het bouwblok is het binnenterrein toegankelijk en kan worden geparkeerd in de achtertuin of in een (collectieve) parkeervoorziening. Deze doorgang is 6 meter breed en maakt integraal onderdeel uit van het architectonisch ontwerp van het bouwblok.

Bij de inrichting van het binnenterrein speelt flexibiliteit een belangrijke rol, zodat bij minder autogebruik in de toekomst de voorziening een andere functie kan krijgen.

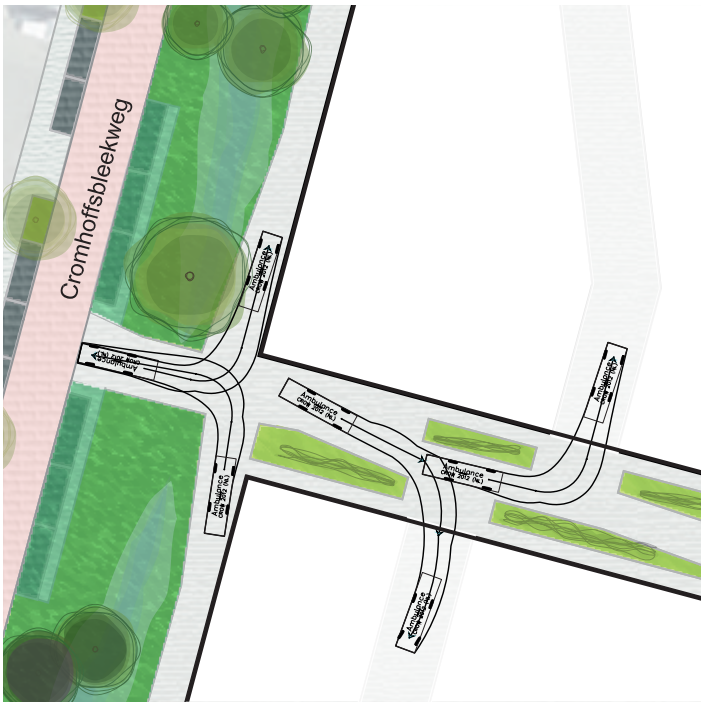
Bezoekers parkeren hun auto aan de rand van de wijk. Dit betekent dat in het Janninkkwartier de auto bijna compleet uit het straatbeeld verdwijnt. Auto's zijn wel toegestaan in het Janninkkwartier, maar de openbare ruimte wordt primair ingericht voor de voetganger en de fietser. Er worden in de wijk geen openbare parkeerplaatsen aangelegd en er worden minimale afmetingen voor rijbanen toegepast. Daarnaast zullen in de straten veel groenvakken worden ingericht ten behoeve van een hoge verblijfs- en woonkwaliteit. Dit betekent dat voor fietsers en voetgangers het Janninkkwartier volledig toegankelijk is vanuit alle richtingen. Met de auto op afstand worden bewoners eveneens gestimuleerd tot nieuwe creatieve oplossingen voor vervoer, zoals HOV, autodelen, elektrische fiets en bakfietsen. Zodoende ontstaat de kans om een hoogwaardige, leefbare openbare ruimte in te richten, waar kinderen veilig kunnen spelen en ontmoeten, verblijven, groen en water centrale thema's zijn.

De auto wordt direct naar de bouwblokken geleid

Het Janninkkwartier is voor voetgangers en fietsers volledig toegankelijk vanuit alle richtingen

Toegankelijkheid

Er wordt in het Janninkkwartier onderscheid gemaakt tussen eenrichtings- en tweerichtingswegen. Het rijden in twee richtingen is voor auto's alleen toegestaan in de twee ontsluitingsstraten van de wijk. Via deze straten worden alle bouwblokken ontsloten, auto's kunnen elkaar op verbrede plekken in de straat passeren.

De eenrichtingswegen zijn smalle paden (3-4 meter) die toegankelijk zijn voor bezorgdiensten, ambulance en bewoners die snel willen laden & lossen. Hier kunnen auto's elkaar niet passeren. Voor alle straten geldt dat de inrichting ervan van tevoren getoetst wordt op toegankelijkheid en veiligheid voor zowel voetganger, fietser, automobilist als hulpdiensten.

In geval van calamiteiten is het Janninkkwartier voor de Brandweer vanaf meerdere locaties toegankelijk. Uitgangspunt is hierbij dat de voertuigen niet in de wijk hoeven te keren, maar in dezelfde richting de wijk weer kunnen uitrijden. Opstelplaatsen voor brandweerwagens zijn verwerkt in het ontwerp en de dimensionering van de openbare ruimte.

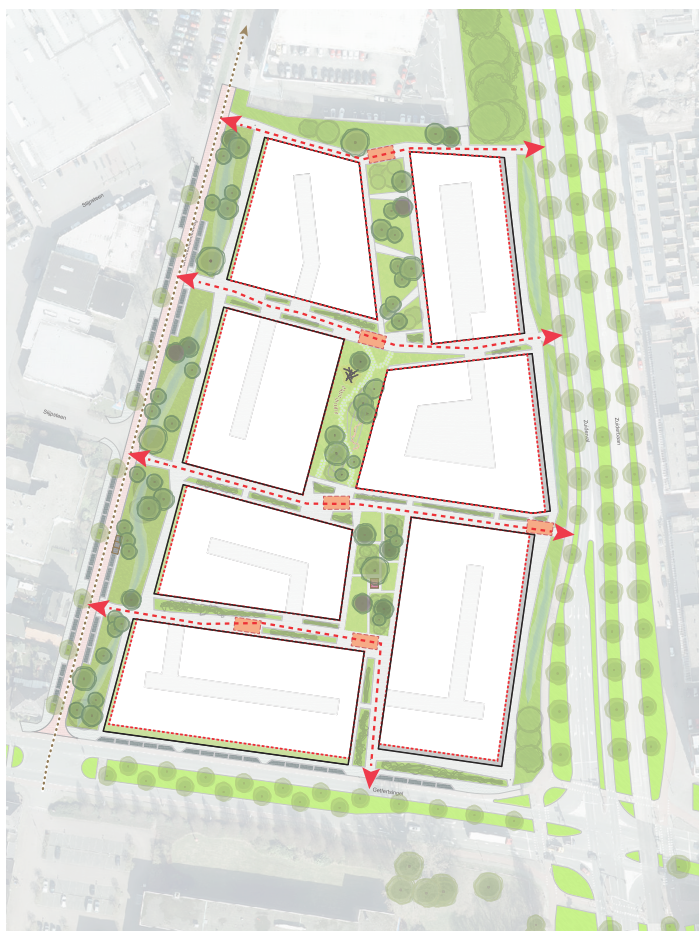
Inspirerende inrichting

De inrichting en materialisatie van de openbare ruimte volgen niet de traditionele regels maar zijn meer gericht op een prettig verblijfsklimaat voor de voetganger. Afwijkende maatvoering en inrichting benadrukt hierbij het autoluwe karakter van de openbare ruimte. De straat wordt ingericht als verblijfsruimte voor de voetganger waar ook het autoverkeer zich dient te bewegen. Verkeersborden, stoepranden en andere scheidingen ontbreken in de openbare ruimte. Groenvakken zijn zodanig ontworpen dat ze een verkeersremmende werking hebben.

Niet alleen de inrichting, maar ook kunst in de openbare ruimte nodigt uit tot verblijven. Kunst verrijkt de identiteit van de plek, bevordert de sociale interactie en kan het bewustzijn versterken van de lokale geschiedenis.

Toegankelijkheid autoverkeer

Toegankelijkheid en opstelplaatsen brandweer

Klimaatadaptieve & duurzame woonwijk

Steden zijn nog kwetsbaarder voor de gevolgen van klimaatverandering dan het landelijk gebied. Zomers worden warmer, we hebben te maken met langere periodes van droogte en met korte hevige regenbuien die onze straten onder water zetten.

Aanpassing van de inrichting van de openbare ruimte, maar ook van het watersysteem is noodzakelijk om de stad op termijn leefbaar te houden en wateroverlast, hittestress en droogte te voorkomen.

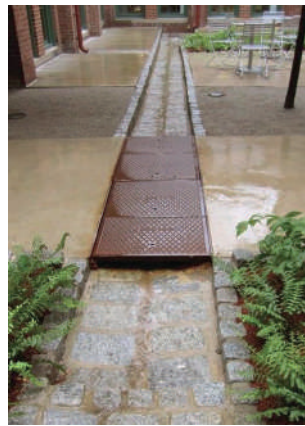
De autoluwe openbare ruimte biedt volop ruimte aan groen en wordt ingezet om van het Janninkkwartier een klimaatadaptieve woonwijk te maken. De openbare ruimte maakt de duurzaamheidsambities van het gebied zichtbaar.

Bouwende partijen in het Janninkkwartier worden uitgenodigd om bij te dragen aan deze klimaatadaptieve woonwijk. Meer groen in particuliere tuinen, binnen-terreinen en op daken zorgt voor een grotere biodiversiteit, helpt bij het opvangen en afvoeren van hemelwater en vermindert hittestress. Daarnaast draagt groen bij aan een hoge verblijfskwaliteit en een aantrekkelijk woonmilieu.

Meer groen ipv verharding draagt sterk bij aan een aantrekkelijk woonmilieu

Zichtbaar afvoeren en bergen

Binnen het Janninkkwartier is een natuurlijk hoogteverschil van oost naar west. Dit wordt aangegrepen om waterberging als leidend ontwerpthema te beschouwen voor de openbare ruimte.

Het hemelwater wordt in de straatjes zichtbaar en beleefbaar afgevoerd richting de infiltratiezones. De berging van het hemelwater is vervolgens voorzien in de groene randen van het plangebied en de drie grote parken in de vorm van infiltratiegebieden.

De bergingszone langs de Cromhoffsbleekweg wordt ingericht als een brede, robuuste infiltratiezone en vormt een groene begeleiding van de fietsroute naar de binnenstad.

Op particuliere grond is berging van minimaal 20 mm hemelwater per vierkante meter verhard oppervlak vereist. Particuliere tuinen hebben een groene inrichting en de erfafscheidingen zijn uitgevoerd met groene beplanting. De verharding die aanwezig is, voor bijvoorbeeld terrassen en opritten, zijn waterdoorlatend of waterpasserend.

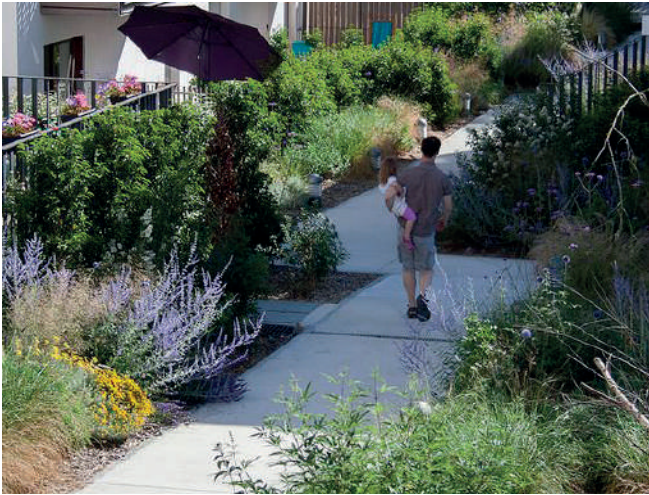
In het janninkkwartier zijn de woningen voorzien van vegetatiedaken. Deze daken zorgen er allereerst voor dat wateroverlast bij hevige neerslag wordt voorkomen. Een vegetatiedak vertraagt de hemelwaterafvoer bij piekbelastingen, die optreden bij steeds vaker voorkomende hevige stortbuien. De voorziening moet in staat zijn om 24 uur na het einde van de bui weer een volgende bui op te vangen.

Daarnaast zorgen vegetatiedaken voor verduurzaming van de woningvoorraad door verlenging van de levensduur van het dak en de mogelijkheden voor energiebesparing door de isolerende werking.

Ook wordt de effectiviteit van zonnepanelen gunstig beïnvloed door het koelende effect van een vegetatiedak. Dit kan op jaarbasis de opbrengst van zonnepanelen met 6-10% verhogen.

Het koelende effect draagt eveneens bij aan het verminderen van hittestress en dus aan een aangename klimaat in de omgeving, tuin en woning.

Groen netwerk

Het groene netwerk in het Janninkkwartier biedt kansen om interessante leefmilieus toe te voegen en bewoners te inspireren tot bewegen en ontmoeten. Een aantrekkelijke fietsverbinding zal in de toekomst het Cromhoffpark met het Janninkkwartier en de bestaande en toekomstige woongebieden langs de Zuiderval verbinden. Deze verbinding wordt begeleid door een brede groene zoom langs de Cromhoffsbleekweg. Recreatieve routes door de wijk zijn voor iedereen toegankelijk. De routes ontsluiten ruimtes met verschillende verblijfskwaliteiten en gebruiksfuncties zoals een speelplek, zitplekken en ontmoetingsruimtes. Ook gezamenlijke tuinen binnen de bouwblokken kunnen via informele paden onderdeel uitmaken van het groene netwerk.

Duurzame mobiliteit

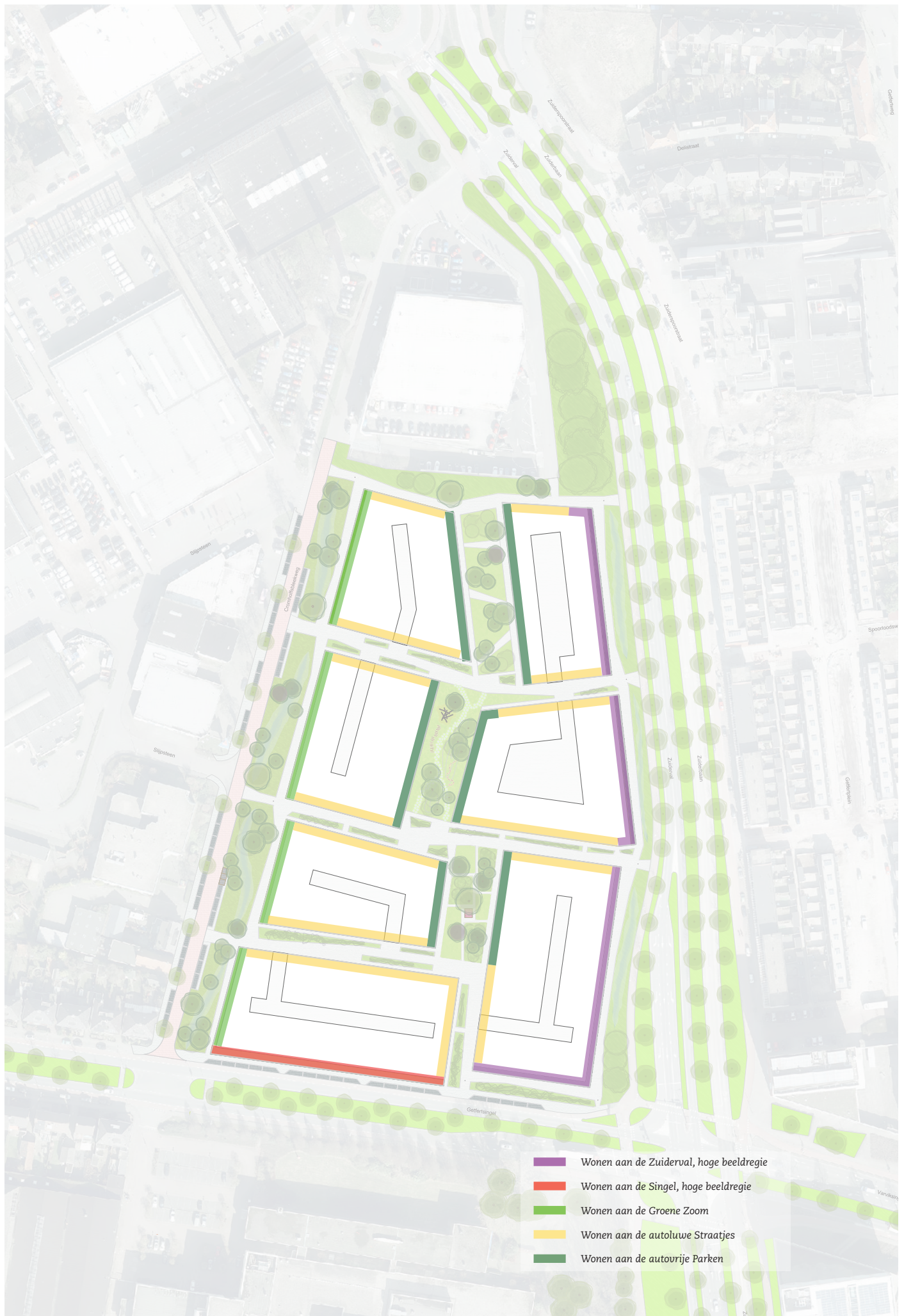
Door het autovrije karakter en de focus op voetgangers en fietsers worden alternatieve vervoerswijzen, zoals hoogwaardig openbaar vervoer, autodelen en de aanleg van zogenoemde mobiliteitshubs, kansrijker.

Uitgangspunt in het Janninkkwartier is om te kiezen voor een zo groen mogelijk vervoermiddel: te voet, op de fiets of met het openbaar vervoer als het kan, met de auto als het moet.

Binnen de bouwblokken zal ruimte moeten worden gereserveerd voor bewonersparkeren. In het kader van duurzaamheid en klimaatadaptatie worden slimme en ruimtebesparende parkeeroplossingen gevraagd. Dit biedt kansen om meer groen en verblijfskwaliteit toe te voegen binnen de bouwblokken.

Ook de toepassing van (electrische) deelauto's levert een ruimtebesparing op.

Bij de inrichting van de binnenterreinen van de bouwblokken dient het pakken van de fiets aantrekkelijker te zijn dan het pakken van de auto. Daarnaast dient er voor het parkeren van fietsen en auto's een mogelijkheid te zijn voor het opladen ervan.

- Wonen aan de Zuiderval, hoge beeldregie
- Wonen aan de Singel, hoge beeldregie
- Wonen aan de Groene Zoom
- Wonen aan de autoluwe Straatjes
- Wonen aan de autovrije Parken

Groenstedelijk wonen in het Janninkkwartier

In de inspirerende stadswijk het Janninkkwartier is ruimte voor een gevarieerd aanbod aan stadswoningen, om zo flexibiliteit en keuzevrijheid te bieden en een levendige, afwisselende wijk te realiseren.

In het Janninkkwartier staan compactstedelijke, grondgebonden woningen met de voorkeur aan de straat.

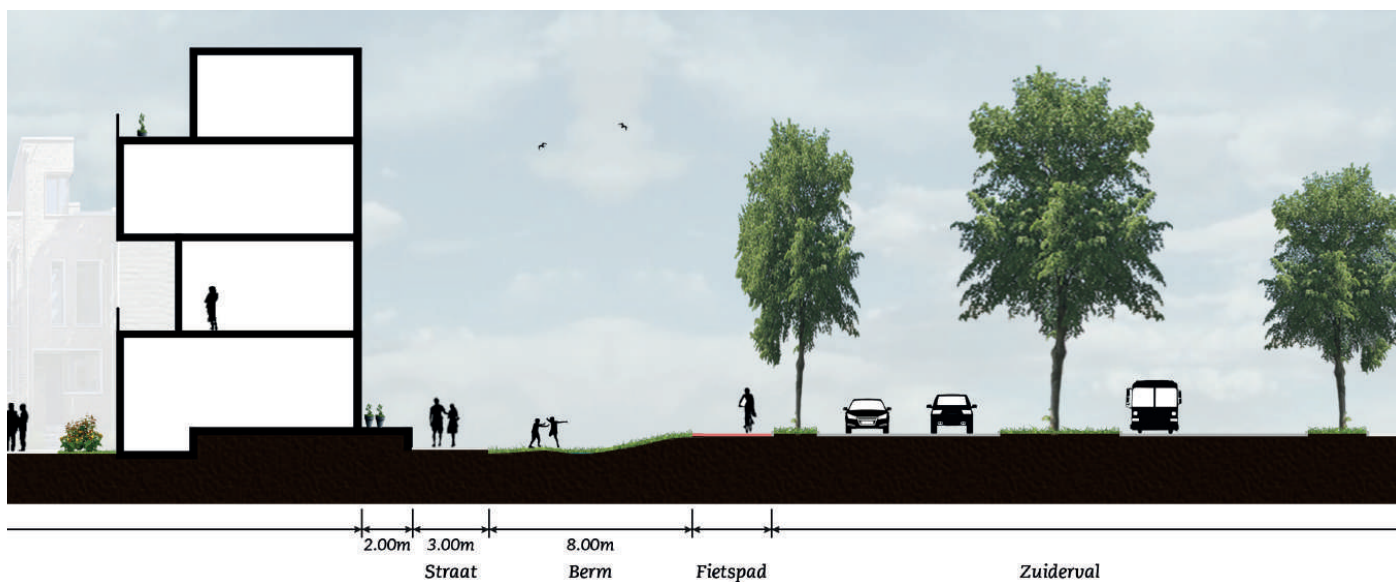
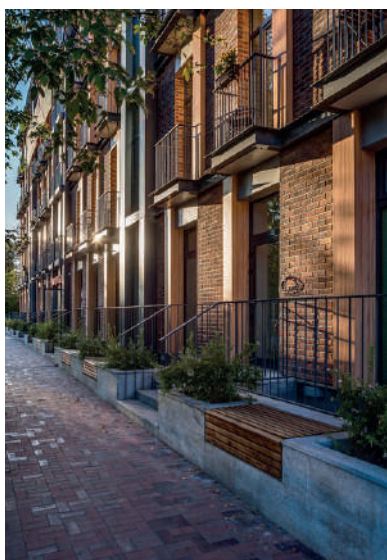
Woningtypologieën die goed binnen het Janninkkwartier passen zijn: compact vrijstaand, tweekapper, aaneengesloten stadswoning met tuin, zonder tuin of aan een gemeenschappelijke tuin. Gemeene deler voor deze typologieën is dat de woningen altijd op een compacte kavel staan. Dit betekent geen of een kleine voortuin, geen geparkeerde auto voor of naast de woning. Daar staat tegenover dat de toegestane bouwhoogte ruimte biedt om veel volume te bouwen en dat er binnen loopafstand een hoogwaardige groene openbare ruimte beschikbaar is.

Er is ruimte voor maximaal 15 ruime appartementen in de stadswijk. Daarnaast zal er binnen het Janninkkwartier nadrukkelijk ruimte worden geboden aan vernieuwende en experimentele woonvormen.

Er zijn vijf afzonderlijke identiteiten te onderscheiden met elk een eigen sfeer: wonen aan de Zuiderval; wonen aan de Singel; wonen aan de groene zoom; wonen aan de autoluwe straatjes en wonen aan de autovrije parken. Per deelgebied worden verschillende criteria voor beeldkwaliteit gesteld

Omdat het bestemmingsplan globaal van aard is, gelden de hieronder genoemde criteria met betrekking tot maatvoering als nadere uitwerking van het bestemmingsplan.

Wonen aan de Zuiderval

Langs de Zuiderval vormt de bebouwing een stedelijke wand van minimaal 12 meter en maximaal 15 meter hoog. De woningen hebben een minimale vrije begane grondhoogte van 3,5 meter. Zo ontstaat hier een entree van de binnenstad met stedelijke allure.

Vanwege de nabijheid van de Zuiderval vraagt de aansluiting van de woning op de openbare ruimte hier om bijzondere aandacht. In het Openbare Ruimte plan ontstaat vanwege de afvoer van hemelwater een hoogteverschil van ca 1 meter tussen Zuiderval en het nieuwe pad voor de bebouwing. Om de woningen toch prominent aan de Zuiderval te situeren, wordt het vloerpeil met 0,8 m opgetild boven aangrenzend maaiveld. Door de rooilijn van de voorgevel 2 meter terug te zetten t.o.v. de voorste perceelsgrens ontstaat ruimte voor een terras over de volledige breedte van de woning. Hierdoor ontstaat een aangename afstand tot de openbare ruimte en een interessante stedelijke woningtypologie.

Dit biedt eveneens de kans om het parkeren op te lossen in een halfverdiepte (gezamenlijke) parkeervoorziening. De auto wordt aan het zicht onttrokken en er ontstaat ruimte om een gezamenlijk groen binnenterrein te realiseren.

De gevelwand aan de Zuiderval kenmerkt zich door een samenhangend beeld van gevarieerde, moderne architectuur die het stedelijke karakter van de Zuiderval als hoofdinvalsweg van Enschede benadrukt.

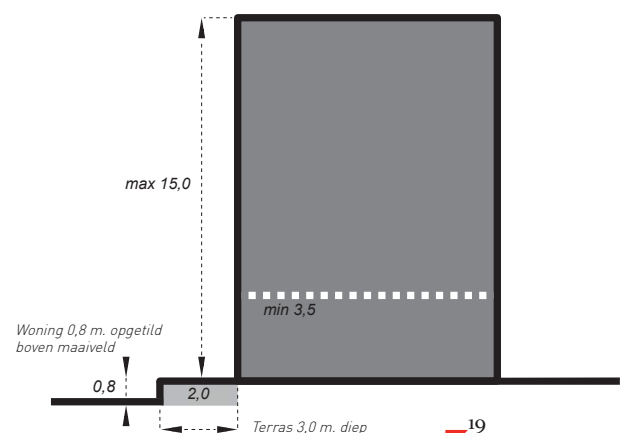
De woningen aan de Zuiderval hebben een plat dak. Architectonische accenten in de vorm van grote raampartijen, uitkragingen en gevelelementen zorgen voor plasticiteit van de gevel en herkenbaarheid van de individuele woning.

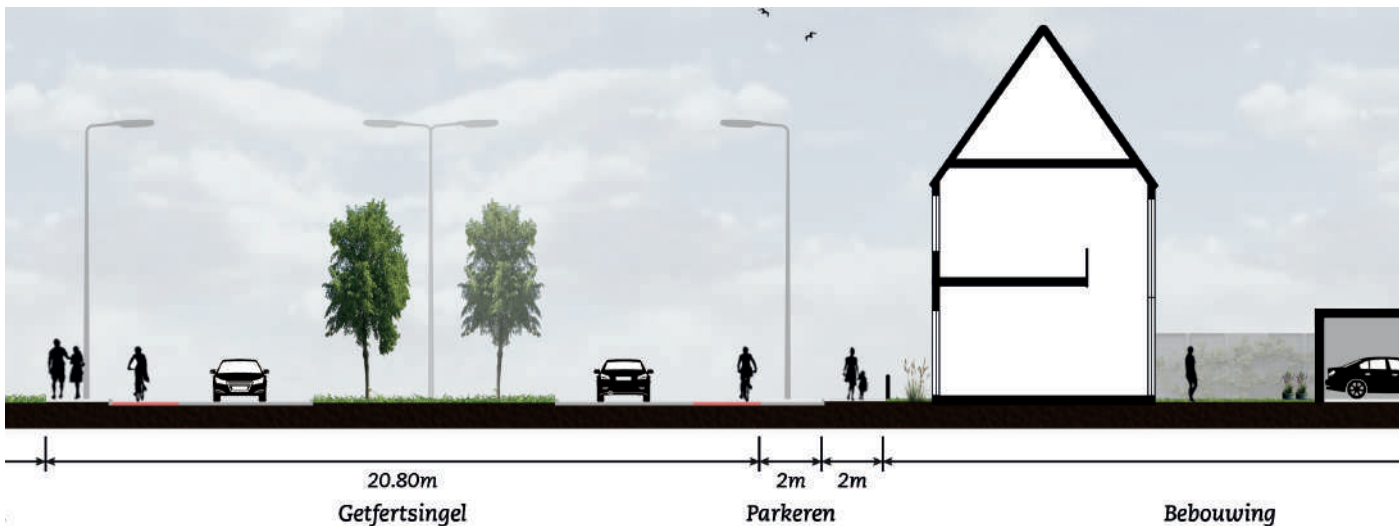
De kruising van Zuiderval en Getfertsingel wordt als beeldbepalend beschouwd, voor deze hoekbebouwing geldt een verbijzondering in architectuur en bouwhoogte.

“Kernwoorden voor wonen aan de Zuiderval: stedelijk, ruim en flexibel”

Wonen aan de Zuiderval

Wonen aan de Singel

De bestaande bebouwing aan de Getfertsingel kenmerkt zich door een vast ritme van bebouwde en onbebouwde ruimtes. De korrelmaat van de bebouwing ligt hierbij veelal tussen de 12 en 14 meter, de ruimte tussen de bebouwing ligt vaak tussen de 2 en 3 meter. Daarnaast heeft deze bebouwing altijd een schilddak of een samengestelde kap en een goothoogte van circa 7 meter.

De nieuwe bebouwing sluit qua korrelmaat en positionering aan op de bestaande bebouwing langs de Getfertsingel. Het betreft hier vrijstaande woningen of tweekappers met een minimale vrije begane grondhoogte van 3,5 meter. De woningen hebben een kleine voortuin en staan met de voorgevel in de rooilijn van de bestaande singelbebouwing.

De afstand van de hoofdbebouwing tot de zijdelingse perceelsgrens is 1,5 meter. De woning heeft een kap en een minimale goothoogte van 7 meter. De maximale bouwhoogte is 12 meter.

De voordeur van de woningen bevindt zich aan de Getfertsingel, maar bewoners bereiken hun kavel met de auto via de achterzijde en parkeren hier op eigen terrein.

Aan de voorzijde geldt een laag gemetseld muurtje van maximaal 1 meter hoog als erfafscheiding.

Voor deze bebouwing wordt voor het architectonisch ontwerp uitgegaan van een eigentijdse interpretatie van de singelwoning.

“Kernwoorden voor wonen aan de Singel: royaal, eigentijds en statig”

2.00m 2.00m 5.00m 12.30m 3.70m
 Cromhoffbleekweg Wadi/Waterberging Straat

Wonen aan de groene zoom

Aan de groene zoom langs de cromhoffsbleekweg is ruimte voor een gevarieerd beeld van vrijstaande en geschakelde (maximaal twee aaneen) woningen. De woningen zijn relatief breed, staan in de voorgescreven rooilijn en hebben een voortuin van minimaal 1,5 meter. Voorgevels mogen maximaal 1 meter naar achteren verspringen ten opzichte van de rooilijn. De afstand van de hoofdbebouwing tot zijdelingse perceelsgrens is minimaal 0,5 meter en maximaal 1,5 meter. De maximale bouwhoogte bedraagt 12 meter. De voordeur van de woningen bevindt zich in de voorgevel of in de zijgevel grenzend aan de openbare ruimte.

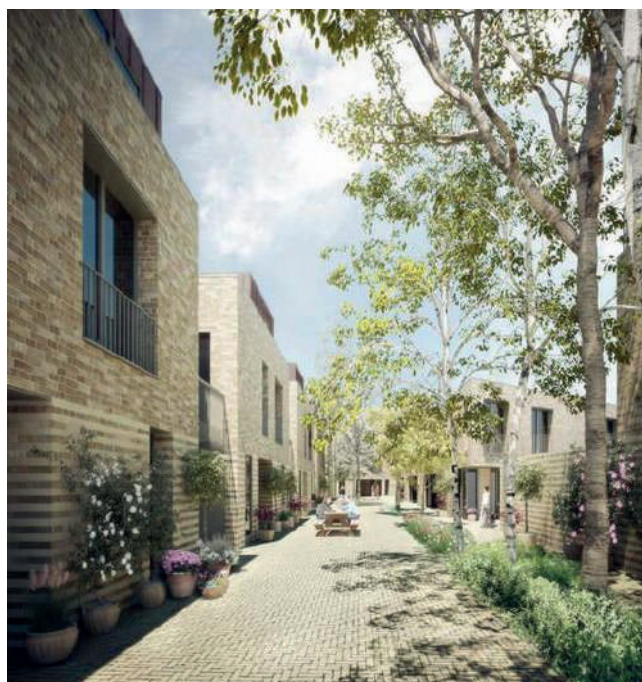
Bewoners bereiken hun kavel met de auto via de achterzijde en parkeren hier op eigen terrein of in een gemeenschappelijke voorziening.

Voor de voorste en zijdelingse perceelgrens die aan de openbare ruimte grenst geldt een erfafscheiding in de vorm van laag gemetseld muurtje van maximaal 1 meter hoog.

Voor de bebouwing wordt uitgegaan van een informele, eigentijdse architectuur. De woning heeft een plat dak en een kubistische hoofdvorm. Variatie in materialisatie en verspringingen in bouwhoogte benadrukken hier de individuele woning.

“Kernwoorden voor
wonen aan de groene
zoom:
modern, licht
en ruimte”

Wonen aan de autoluwe straatjes

Aan deze straatjes staan zowel vrijstaande als aaneengesloten woningen met hun voorgevel in de voorgeschreven rooilijn. De woningen hebben geen voortuinen, de voordeuren bevinden zich hierdoor direct aan de groene, autoluwe straat.

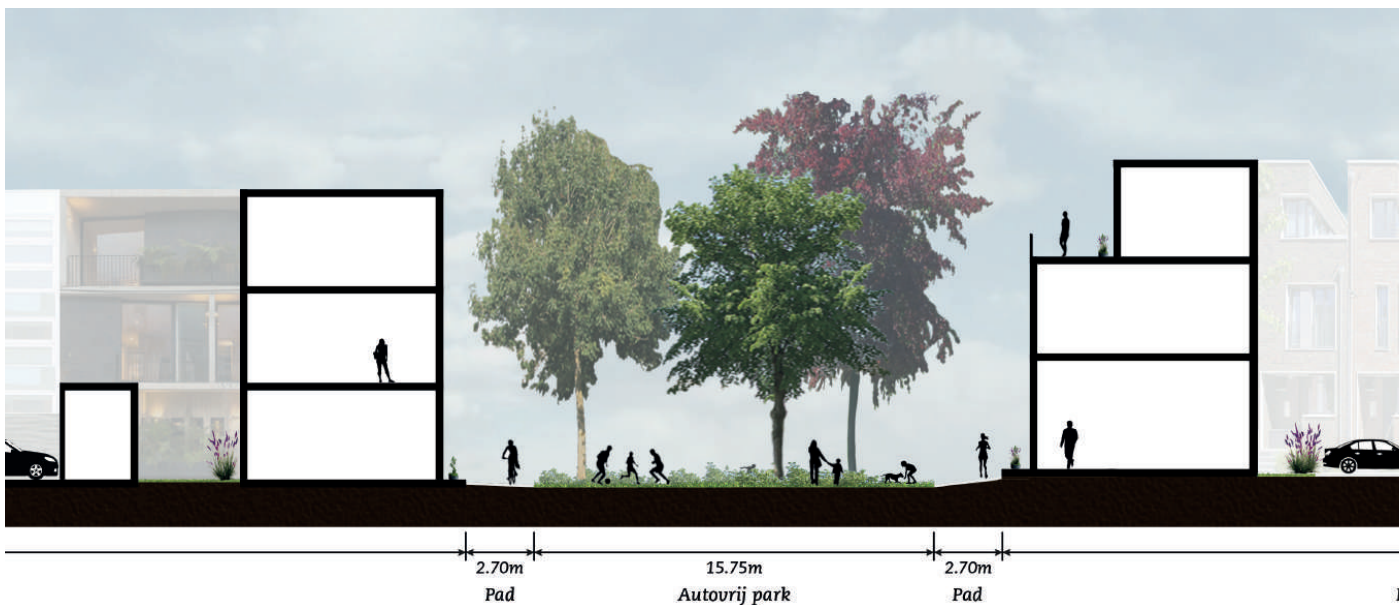
Bewoners bereiken hun kavel met de auto via de achterzijde en parkeren hier op eigen terrein.

De maximale afstand van de hoofdbebouwing tot de zijdelingse perceelsgrens is 1,0 meter, de maximale bouwhoogte bedraagt 12 meter.

Voor de bebouwing wordt uitgegaan van een informele, eigentijdse architectuur die een sterke relatie aangaat met de straat. Variatie in bouwstijl, kapvorm en bouwhoogte benadrukken de individuele woning.

“Kernwoorden voor
wonen aan de
autoluwe straatjes:
*gasturij, groen
en rust*”

Wonen aan de autovrije parken

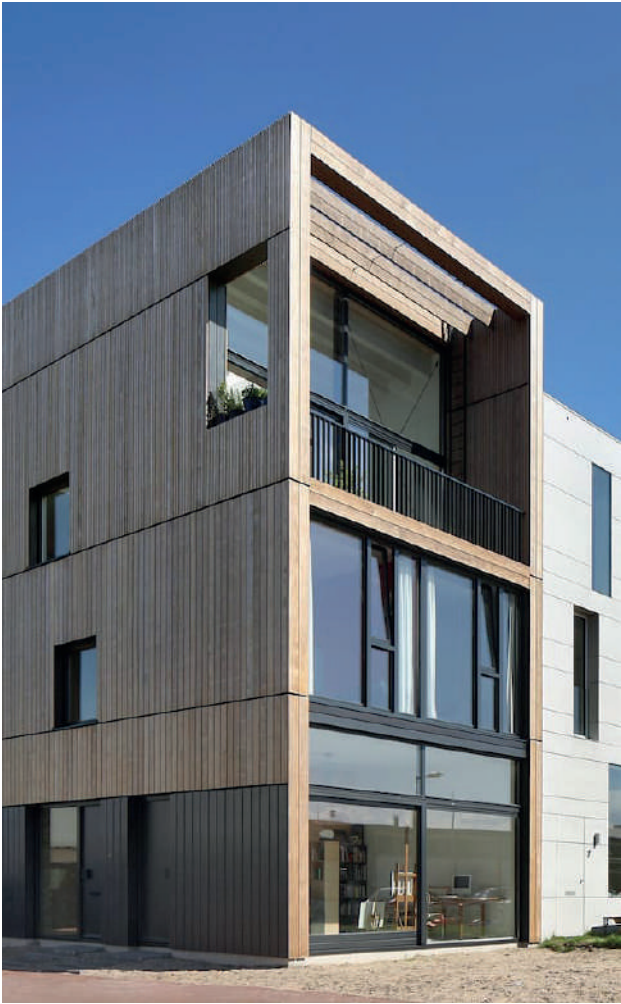
Aan de autovrije parken staan zowel vrijstaande als aaneengesloten woningen met hun voorgevel in dezelfde rooilijn. De woningen hebben geen voortuinen, waardoor voordeuren zich direct aan het park bevinden. Auto's zijn hier niet toegestaan, zodat het groene karakter van het park tot in de woning beleefbaar is. Bewoners bereiken hun kavel met de auto via de achterzijde en parkeren hier op eigen terrein.

De maximale afstand van de hoofdbebouwing tot de zijdelingse perceelsgrens is 1,0 meter, de maximale bouwhoogte bedraagt 12 meter.

Voor de bebouwing wordt uitgegaan van een innovatieve, eigentijdse architectuur. Een transparante, open gevel versterkt de verbinding van de woning met het park.

“Kernwoorden voor wonen aan de autovrije parken: vernieuwend, open en gezamenlijk”

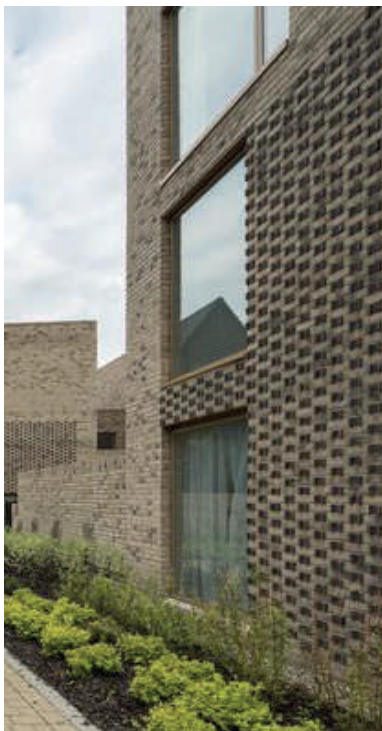
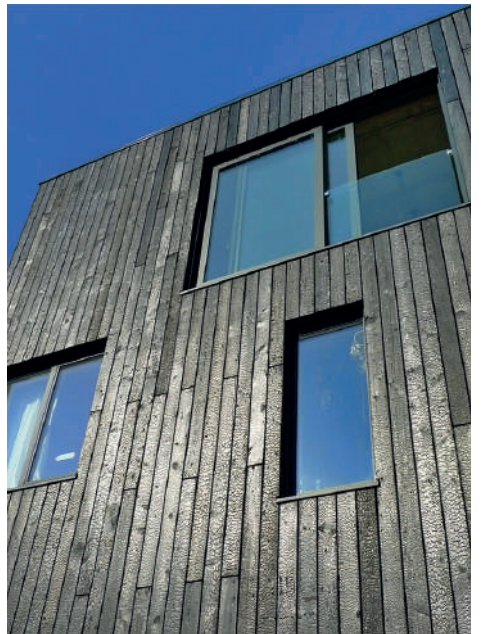

Hoeken

In het Janninkkwartier bevindt zich een aantal kavels waarvan zowel de voorste als de zijdelingse perceelgrens aan de openbare ruimte grenst. Woningen op deze hoekkavels zijn beeldbepalend en dienen te worden vormgegeven met twee gelijkwaardige voorgevels. Dat wil zeggen dat bij deze woningen geen blinde gevel aan de openbare ruimte wordt toegestaan. De gevel kan worden verlevendigd door zowel ramen als deuren aan te brengen. De materialisering van de voorgevel wordt de hoek om doorgezet naar de zijgevel. Bovenstaande geldt eveneens voor de woningen die grenzen aan de toegang tot de bouwblokken.

“Woningen op hoekkavels zijn beeldbepalend”

Beeldregie

De beeldkwaliteit van de nieuwe bebouwing in het Janninkkwartier kan op veel verschillende manieren worden vormgegeven. De criteria zijn daarom als richtlijnen geformuleerd waaraan in “redelijkheid” wordt getoetst.

In Enschede geldt een hoge beeldregie voor de gebieden en bebouwing die van belang zijn voor de ruimtelijke identiteit en de beleving van de stad. In het Janninkkwartier betekent dat voor zowel de Zuiderval als voor de Getfertsingel een zeer hoge architectonische kwaliteit van de bebouwing wordt gevraagd, die gericht is op versterking van de ruimtelijke kwaliteit van deze belangrijke hoofdstructuren van de stad.

De stadsbouwmeester toetst alle ontwerpen ‘in de geest van de beoogde identiteit’ aan het doel van welstandszorg, de opgestelde criteria zijn daarbij richtlijnen voor het gesprek.

De indiener wordt verzocht helder positie te kiezen ten aanzien van het architectonisch concept, passend binnen de gestelde criteria voor beeldkwaliteit.

In geval van intensieve planbegeleiding kan ruimte worden geboden aan uitzondering en verbetering.

Beschreven criteria mogen innoverende initiatieven en geniale uitzonderingen nooit in de weg staan.

Zodoende ontstaat een gebiedsontwikkeling die gericht is op een duurzame architectonische kwaliteit.

Materialen

Het materiaalgebruik is vrij, mits goed gedetailleerd. Toegepaste materialen zijn duurzaam en versterken het innovatieve karakter van de woning.

Dit draagt bij aan een hedendaagse en toekomstbestendige binnenstadswijk.

“Het architectonisch concept van de woning wordt getoetst door de stadsbouwmeester”

Informatie

Stadskantoor
Hengelosestraat 51
7514 AD Enschede
Tel. 053 · 481 7100